

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

OUDEGRACHT 152, UTRECHT

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

VERSCHIJNT MAANDELIJKS - ABONNEMENTSPRIJS f. 3.-- PER JAAR

Bij publicatie van gegevens, welke de Documentatiedienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijk bron te worden vermeld.

Postgiro No.304960 t.n.v. HUMANISTISCH VERBOND te UTRECHT - Telefoon 030-10163

MEI 1959

8e Jaargang, Nr. 5

REDACTIE

Mr. H. SINGER-DEKKER

Burg. Elsenlaan 147

R IJ S W IJ K - Z.H.

Telefoon 119843

Administratie: Oudegracht 152 - Utrecht

I N H O U D S O P G A V E .

HUMANISTISCH VERBOND

Dienstplichtigen en dienstweigeraars	Blz. 81
Volkstelling 1960	" 81
Luisterkring	" 81
Persconferentie in Assen	" 81
Landdag Emmen	" 81/82
Benoeming	" 82
"De Ark"	" 82

HUMANITAS

Groepswerk in Drente	" 82
Conferentie Bejaardenwerk	" 82/83
Weekend conferentie sectie kinderbescherming	" 83
Gewestelijk kader-weekend	" 83
Personeelsnood op Ellinchem	" 83/84
Plannen voor een bejaardentehuis in Deventer	" 84
Nieuwe afdeling	" 84
Gerepatrieerdenzorg	" 84

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

Zomerkamp	" 84
-----------	------

HUMANISTISCHE JEUGD BEWEGING

Zomerkampen	" 84
-------------	------

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

Zomerkampen	" 84/85
-------------	---------

HUMANISTISCH THUISFRONT.

Vierde Militair Tehuis	" 85
------------------------	------

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Afdelingsactiviteiten	" 85
-----------------------	------

RADIOLEZINGEN

Lezingen in de maanden mei en juni voor de V.A.R.A.	" 85
---	------

INTERNATIONAAL NIEUWS

België	
De Kongo	" 86
Film Kringloop	" 86
Verenigd Koninkrijk	
Contact met de B.B.C.	" 86
Overkoepelend lichaam	" 86/87
Verenigde Staten	" 87

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.

Persconferentie en Landdag in Emmen

Blz. 88

Humanistische rubriek in Gelderlander Pers

" 88/89/
90

Een Humanistische zuil? (Leeuwarder Courant)

" 90/91

Nog enkele publicaties over het congres van het Humanistisch
Verbond

(Arnhems Dagblad en De Gelderlander)

" 91/92

(De Volkskrant)

" 92/93

De Luisterkring in de Pers (De Groene)

" 93

Ds. Kalf te Lisse

" 93/94

Moeilijkheden te Sneek om de dodenherdenking

(De Friese Koerier)

" 94/95/
96

(De Leeuwarder Courant)

" 96

Subsidie wel en wee (Het Haags Dagblad)

" 96/97

HUMANISTISCH VERBOND.

Dienstplichtigen en Dienstweigeraars.

Door een commissie is aan het Dagelijks Bestuur advies uitgebracht over de mogelijkheid van voorlichting, te geven aan a.s. dienstplichtigen, waarbij o.a. de mogelijkheid van een beroep op de dienstweigeringswet ter sprake komt. Tevens worden adviezen verstrekt over geestelijke verzorging voor buitenkerkelijke dienstweigeraars en gewetensbezwaarden.

Volkstelling 1960.

Aan het Centraal Bureau voor de Statistiek is verzocht wijziging te brengen in de toelichting op de vraag over de levensbeschouwelijke gezindheid. Een verdere activiteit met betrekking tot de volkstelling wordt overwogen.

Luisterkring.

De aanmeldingen voor de opgerichte Humanistische Luisterkring "Het Woord van de Week", administratie Oudegracht 152, Utrecht, gironummer 58, komen in grote getale binnen. Uit tal van gemeenschappen van het Verbond komen berichten over grote activiteit. In de pers wordt aan de actie eveneens aandacht besteed.

Persconferentie in Assen.

Op 2 mei heeft in Assen een persconferentie plaats gevonden voor de provinciale pers in verband met de Landdag op 7 mei in Emmen. Vanzelfsprekend is daarbij grote aandacht besteed aan de discriminatie in de radio, omdat in het ontwerp-omroepwet aan de humanisten geen zendtijd wordt gegeven.

Landdag Emmen.

Begunstigd door stralend voorjaarsweer hebben ruim 600 leden en belangstellenden deelgenomen aan de Landdag in Emmen, die op 7 mei gehouden werd. Vanaf half elf werden de deelnemers, die met trein, autobussen en auto's uit het noorden, oosten en het midden van het land kwamen, ontvangen in het prachtige gebouw van het Gemeente-lyceum, waarover het gewest Drente en de gemeenschap Emmen de beschikking hadden. Na kennismaking en het aanknopen van nieuwe vriendschappen, een kopje koffie en een broodje, kon men een keus doen uit drie excursies, die allen zeer belangwekkend waren. Deskundige begeleiders zorgden er voor, dat men er ook wat van opstak, en unaniem was men van oordeel, dat dit onderdeel van het programma uitstekend was. Wie na de lange rit de benen wilde strekken, maakte een wandeling in de mooie omgeving.

Tegen half drie verzamelde men zich in de aula, één van de mooiste zalen in ons land. De plantsoendienst van de gemeente Emmen had het podium met bloeiende takken en bloemen versierd, terwijl het gemeentebestuur zich door één der wethouders had laten vertegenwoordigen, die ook een welkomstwoord sprak.

Het programma, opgeluisterd door muziek van het bekende Emmer schoolorkest en voordracht in Drents dialect van de Heer Heyting, werd vlot afgevoerd. Voorzitter Van Praag hield een korte toespraak, waarin hij onderstreepte, dat het humanisme een moderne levensovertuiging is voor moderne mensen. Met nadruk wees hij op de betekenis van de Humanistische Luisterkring. Men moet goed begrijpen, dat het hier een krachtproef betreft,

waarvan de uitkomst zal leren, of het humanisme in de buitenkerkelijke wereld die steun heeft, welke het nodig heeft, om zijn arbeid te kunnen verrichten.

Dat zijn woorden aansloegen, werd bewezen door het grote aantal aanmeldingen voor de luisterkring, die deze bijeenkomst opleverde. Tijdens deze bijeenkomst werden de kinderen elders beziggehouden, waarbij o.a. een goochelaar optrad.

Iedereen was na afloop tevreden, hetgeen ook bewezen werd door de bijdrage aan de collecte voor het Steunfonds Praktisch Humanisme - f.250.--. Men is voldaan naar huis teruggegaan, met een dankbaar gevoel en respect voor de uitstekende wijze, waarop het gewest Drente en de gemeenschap Emmen dit samenzijn hebben georganiseerd.

Benoeming.

Als assistent voor de Centraal Geestelijk Raadsman is door het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond benoemd de Heer P.N. Kruyswijk te Haarlem, welke op 1 september 1959 zijn werkzaamheden zal aanvangen.

"De Ark".

De gasten van het Vacantie- en Conferentie-oord "De Ark" in Nunspeet zullen binnenkort kunnen opmerken, dat er een uitbreiding heeft plaats gevonden. In de loop van deze maand komt n.l. een nieuw gebouwtje klaar, dat in het bijzonder bestemd is voor de vormingsconferenties voor militairen.

-0-

H U M A N I T A S

Ver.v.Maatsch.Werk op Hum.Grondslag.

Groepswerk in Drente.

Onder auspiciën van Humanitas is in Drente in oktober 1958 een groepswerk-project op touw gezet in 5 verschillende plaatsen in de Drentse en Groningse ontwikkelingsgebieden. Aan dit experiment werd medewerking verleend door het Soc.Inst. te Utrecht, dat een der studenten als waarnemer naar deze groepsbijeenkomst afvaardigde. Dit groepswerk-experiment werd tijdens het weekend van 9 en 10 mei afgesloten met een slotbijeenkomst.

Conferentie Bejaardenwerk.

Gezien het succes van de laatste bijeenkomst heeft de landelijke sectie bejaardenzorg dit voorjaar een conferentie belegd, te wijden aan de thuis verblijvende bejaarden en aan het werk dat de afdelingen van Humanitas ten behoeve van deze categorie kunnen doen. Deze landelijke conferentie zal worden gehouden op zaterdag 30 mei, des namiddags om 15.30 uur in de grote zaal van het Centraal Station te Amsterdam, eerste perron.

Het programma is als volgt:

15.30 uur: Opening door de voorzitter.

15.40 uur: Drs. J. Diederich: "Enkele facetten van het levenspatroon van Bejaarden, sociologisch belicht".

J.M.A. Munnichs : "Enkele psychologische aspecten van het leven van de thuis verblijvende bejaarden".

- 17.00 uur: Discussie.
18.00 uur: Eenvoudige broodmaaltijd (waarvoor dezerzijds zal worden gezorgd).
18.45 uur: Samenspraak over het praktische werk in de afdelingen, kort ingeleid door:
L.J. Dijkers: "Het ontspanningswerk in de afdeling Rotterdam".
Mevr. A.J.v.d. Meer-Noorland : "Organisatie van het huisbezoek aan bejaarden in de afdeling Groningen".

Het is de bedoeling, dat in dit gedeelte van het programma allerlei vragen aan de orde komen, die ons een kijk geven op de organisatie van het praktische werk.

20.15 uur: Sluiting.

Weekend conferentie sectie kinderbescherming.

De landelijke conferentie over de betekenis van de vrijwilliger en van de beroepskracht en hun samenwerkingsmogelijkheden op het gebied van de gezinsvoogdij is een groot succes geworden. In het "Oolgaardthuis" waren tussen de 70 en 80 voogden, beroepsfunctionarissen, stafmedewerkers en enkele bestuursleden aanwezig om naar aanleiding van een aantal vraagpunten met elkaar te discussiëren. Mevrouw D. Heroma-Meilink sprak op zaterdagavond over de vrijwilliger, terwijl Mr. H.G. van Veen over de positie en de taak van de beroepskracht sprak. Het succes van het weekend zat hem hoofdzakelijk in de waardering voor de beide sprekers en de discussie die zonneklaar bewees, dat de twee groepen in de kinderbescherming, vrijwilligers en beroepskrachten, met elkaar moeten leren omgaan. Er wordt de laatste tijd bijzonder veel gepraat over vorming van vrijwilligers en op dit weekend kwam het accent zeer sterk te liggen op de noodzaak niet in de eerste plaats de eigen taak, maar vooral de taak en de positie van de ander eens goed onder ogen te zien. Het grootste voordeel van deze conferentie was dat misverstanden slechts in humor en vrolijkheid verpakt ter tafel kwamen. In een der komende nummers van het kaderorgaan "Humanitas" zal een uitgebreid verslag over deze conferentie worden opgenomen.

Gewestelijk kader-weekend.

Het gewest Friesland hield zaterdag en zondag, 9 en 10 mei een conferentie voor gewestelijke en plaatselijke bestuursleden en medewerkers van Humanitas.

Personeelsnood op Ellinchem.

In ons kinderkuis is de personeelsnood vrij plotseling ernstig geworden. Zo ernstig, dat een beroep is gedaan op alle leden van de vereniging om met het bestuur van de Stichting Kindertehuizen, de directeur van het kinderkuis en de staf van Humanitas te zoeken naar geschikte medewerkers. In het mei-nummer van "Van Mens tot Mens" wordt aan deze noodtoestand veel aandacht geschonken in de vorm van een uiteenzetting over de moeilijkheden, die door de personeelsnood zijn ontstaan en een exposé van de betrekkingen voor kinderbeschermers, die op dit moment in ons kinderkuis on vervuld zijn. Mocht via deze regels belangstelling voor een be-

trekking in Ellinchem worden opgewekt, dan kan men zich in verbinding stellen met de directeur van het kinderruis Ellichem, tel. 08330-4132.

Plannen voor een bejaardentehuis in Deventer.

Het gemeentebestuur van Deventer heeft een renteloze lening van f.25.000.-- toegestaan ten behoeve van het maken van een voorontwerp voor de bouw van een bejaardencentrum van Humanitas in Deventer.

Nieuwe afdeling.

In Winterswijk is een afdeling van Humanitas opgericht. Het in een vergadering aldaar gevormde bestuur hoopt zich per 1 juni 1959 in de rijen van de plaatselijke Humanitas-besturen te scharen.

Gerepatrieerdenzorg.

Bij de afdeling Amsterdam van Humanitas is aangesteld als maatschappelijk werkster voor de gerepatrieerdenzorg Mevrouw T.Y. Hobma-Glastra.

-0-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP..

Zomerkamp.

Het Zomerkamp van de H.J.G. wordt gehouden van zaterdag 25 juli tot zondag 2 augustus in Wiltz (Luxemburg). Het is ook voor niet-leden van de H.J.G. toegankelijk. De leeftijdsgrenzen zijn van 18 tot en met 30 jaar. Prijs f. 35.--.

De reis kan worden gemaakt met een speciale H.J.G.-bus ad f.25.-- retour. Inlichtingen bij: T. van Opijnen-Hoorn, Venusstraat 108, Hengelo-0.

-0-

HUMANISTISCHE JEUGD BEWEGING.

Zomerkampen.

De H.J.B. organiseert voor jongeren van 15 - 23 jaar drie zomerkampen, en wel in Saasveld (Ov.) van 11 tot 18 en van 18 tot 28 juli, en op Terschelling van 15 tot 22 augustus.

Inlichtingen hierover kan men verkrijgen bij Frank van Broekhoven, Prinsengracht 334-hs te Amsterdam-C.

-0-

STUDENTEN VERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG.

Zomerkampen.

De S.V.H.G. organiseert de volgende zomerkampen voor middelbare scholieren:

Van 14 - 21 juli in Drie (bij Ermelo), bestemd voor scholieren tot en met 15 jaar. Prijs f. 35.--. Leiding: studenten.

Van 1 - 8 augustus in Wiltz (Luxemburg), bestemd voor scholieren van 15 tot en met 19 jaar. Prijs f. 67.50; reis vanaf Amsterdam inbegrepen. Leiding: studenten.

Opgave en nadere inlichtingen over deze twee kampen te verkrijgen bij: L. Meijer, Aan 't Verlaat 25, Delft.

-0-

HUMANISTISCH THUISFRONT.

Vierde Militair Tehuis.

Op 23 mei j.l. is het 4^e Militair Tehuis van het Humanistisch Thuisfront "De Woldberg" geopend. Het is gevestigd in 't Harde bij Oldenbroek. Er waren vele belangstellenden onder wie de Commissaris van de Koningin voor Gelderland.

-0-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

Afdelings-activiteiten.

De afdeling Dordrecht besprak 9 april, na een inleiding van de algemeen voorzitter der H.W.G., Dr. G. Stellinga, het onderwerp: "Overheidssubsidie aan bezinningscentra en kerken".

De afdeling Gouda had voor een bijeenkomst op 16 april j.l. hetzelfde onderwerp en dezelfde inleider gekozen. Ondanks regen en onweer was de bijeenkomst goed bezocht. Na de inleiding volgde een gedachtenwisseling over het besprokene.

De afdeling Hilversum vergaderde 9 april j.l. Hier besprak het H.B.-lid, de Heer W. Mensink, het onderwerp: "Humanisme, vrijheid en socialisme".

De afdeling Rotterdam kwam op 21 april, samen met de leden van de K.W.G. en de P.C.W.G., bijeen om te spreken over: "Kerk en staat". Inleiders waren de Heren Drs. J.G. v.d. Ploeg, J. Reehorst en Dr. G. Stellinga als vertegenwoordigers der drie werkgemeenschappen.

In de hoofdbestuursvergadering der H.W.G. van 28 april j.l. werden een aantal maatregelen besproken, die ten doel hebben, de belangstelling voor de arbeid van de werkgemeenschap te vergroten. Als voorlopige datum voor de Jaarvergadering werd 10 oktober vastgesteld.

-0-

RADIOLEZINGEN.

Lezingen in de maanden mei en juni voor de V.A.R.A.

31 mei	: Prof. Dr. Ir. P.J. Mazure	"Waardebesef".
7 juni	: Prof. Dr. G. Stuiveling	"Het humanisme van Jacques Perk".
14 juni	: P. Spigt	"Kloppen op de deur".

-0-

INTERNATIONAAL NIEUWS.

B e l g i ë

De Kongo.

De problemen in de Kongo houden de leden van het Humanistisch Verbond ernstig bezig. Telkens vindt men in de publicaties van het Verbond beschouwingen over de Kongo.

Zo vonden we in Het Vrije Woord van 1 april 1959 een artikel onder de titel: "Nogmaals Kongo" van een "Humanistisch koloniaal". De schrijver vertelt dat de "koloniale" in de Kongo heel wat minder verrast waren door de gebeurtenissen in Leopoldstad dan de mensen in het moederland. Jarenlang, zegt de schrijver, is de mensen in het moederland de illusie voorgehouden dat het in de Kongo zoveel beter ging dan in andere kolonies. "Wie hier echter leeft en niet stekeblind is, wist sinds lang, dat de werkelijkheid er anders uitziet, en vooral dat de grote steden in de Kongo kruivaten zijn; waar de geringste vonk kan volstaan om een ontploffing te veroorzaken".

De strekking van het artikel is dat de Belgen heus wel wat goeds hebben gedaan in de Kongo, maar dat ze niet zijn gekomen om de arme Kongolezen de beschaving te brengen maar om zelf behoorlijk geld te verdienen. Het gaat er thans om, volgens de schrijver, de zwarte een menswaardig bestaan te verschaffen en hem cultureel en sociaal te verheffen. Maar het lijkt deze schrijver de vraag of de Belgen deze taak zullen aankunnen.

Volgens convocaties welke wij uit België ontvingen hebben de afdelingen Brussel en Brugge lezingen georganiseerd over de problemen in de Kongo.

Film Kringloop.

De film Kringloop van de N.V.S.H. die in ons land zo goed is ontvangen, is ook gedraaid voor de leden van de afdeling Brugge van het Humanistisch Verbond. Een gynecoloog gaf toelichting.

===

Verenigd Koninkrijk.

Contact met de B.B.C.

Een deputatie uit The British Ethical Union, onder leiding van Sir Julian Huxley, heeft tweemaal een onderhoud gehad met de voorzitter en de Directeur-Generaal van de B.B.C. De deputatie heeft gevraagd om de instelling van een advies-commissie voor de uitzending van humanistische beschouwingen.

Hiertoe waren de mensen van de B.B.C. niet bereid, gezien de officiële binding aan het Christendom en de bijzondere positie die de afdeling godsdienstige uitzendingen in de B.B.C. heeft. Er is een compromis bereikt, waarbij werd afgesproken dat de Humanisten zelf een advies-instantie in het leven zouden roepen en dat de B.B.C. op de een of andere wijze daarmee contact zal onderhouden en dit lichaam zal raadplegen zo vaak zij dat gewenst acht.

Overkoepelend lichaam.

Er is een Humanist Council in het leven geroepen, waarin de verschillende Humanistische organisaties in Engeland (de B.E.U. en de Rationalist Press Association en de National Secular Society) vertegenwoordigd zijn.

Dit lichaam zal de public relations verzorgen en de acties ondernemen welke de Humanistische organisaties gezamenlijk kunnen ondernemen. Een lichaam dus dat sterk doet denken aan de Humanistische Stichting Mens en Wereld bij ons.

===

Verenigde Staten.

In de Verenigde Staten blijken soortgelijke problemen rondom de dienstweigering te bestaan als bij ons.

The American Ethical Union heeft tenminste de Commissie van het Congres benaderd, die zich bezig houdt met de militaire dienst. De tegenwoordige Amerikaanse Dienstplichtwet kent de mogelijkheid van vrijstelling van dienstplicht voor hen die door hun geloof in een opperwezen gebonden zijn aan plichten, welke alle verplichtingen welke uit menselijke relaties voortspruiten te boven gaan, en die op grond van die verplichting tegen iedere deelneming aan welke oorlog dan ook zijn.

De A.E.U. heeft gevraagd wijziging van de betreffende passage in de wet te bevorderen in die zin, dat ook de persoonlijke overtuiging (dus zonder dat enige relatie tot een opperwezen is vereist) voldoende grond zal opleveren voor een rechtmatig verzet tegen deelneming aan de dienstplicht.

VAN ALLE KANTEN.

Verslagen, reportages enz.

Persconferentie en Landdag in Emmen.

Van de persconferentie en de landdag in Emmen hebben 11 kranten een verslag opgenomen. In zeven van die elf kranten was zowel een verslag van de persconferentie als een verslag van de landdag opgenomen. Onder die zeven waren Het Parool, Het Vrije Volk, De N.R.Ct. en Het Vaderland. De overige kranten waren provinciale bladen uit het noorden van ons land.

Humanistische rubriek in Gelderlander Pers.

De Gelderlander Pers deelt in De Arnhemse Courant van 23 april mede, dat op gezette tijden een rubriek zal verschijnen onder de titel "Buitenkerkelijk Humanisme". De priester W. Engelen zal deze rubriek verzorgen. Zij verschijnt ook in De Gelderlander, een Nijmeegs blad van dezelfde perscombinatie. Deze rubriek is de derde in de rij van rubrieken over niet-katholieke levensbeschouwingen.

De Gelderlander Pers heeft n.l. ook een protestantse rubriek en een joodse rubriek. In het nummer van 23 april is de rubriek meteen voorgesteld. Deze eerste maal werd het streven van het Humanistisch Verbond in het algemeen besproken, verder de conferentie van Socrates samen met de S.V.H.G. over het bevolkingsvraagstuk.

Naar aanleiding van het 4e militair tehuis van het Humanistisch Thuisfront bespreekt het blad de verschillende redenen waarom subsidie in sommige gemeenten wordt geweigerd. Daarbij blijkt de verzorger van de nieuwe rubriek ons Documentatieblad zeer goed gelezen te hebben, evenals trouwens verschillende andere publicaties van Humanistische zijde, welke allen als bron ook nauwkeurig in de rubriek zijn vermeld.

Ds Kalf met zijn vijand op pantoffels komt ook ter sprake, evenals het lidmaatschap van de I.H.E.U. van de Unesco en kritiek, welke in De Libertijn is geuit op de gang van zaken van de zondagochtendbijeenkomsten van het Humanistisch Verbond, welke men te liturgisch vond.

Het geheel is een zeer uitgebreide en gevarieerde rubriek geworden. De inleidende beschouwing van deze rubriek nemen wij hieronder ten dele voor U over:

" Het Humanistisch Verbond streeft er naar een geestelijk centrum te vormen voor hen die niet godsdienstig zijn". Zo luidt de "nieuwe, in 1955 aanvaarde doelstelling, waarmee het Humanistisch Verbond tegelijk een omschrijving geeft van de plaats die 't wil innemen temidden van het veelkleurige panorama van geestelijke stromingen en strevingen, dat ons lieve vaderland te zien geeft.

" Een niet geringe plaats: geen bepaalde wijsgerige of politieke richting voor liefhebbers, geen exclusieve club van religieus of artistiek begaafde uitverkorenen, maar niet minder dan een organisatie, die pretendeert het niet-godsdienstige deel van ons volk te vertegenwoordigen op alle terreinen van de samenleving.

" Het gaat om de mens.

" Prof. Dr. Garmt Stuiveling, hoofdbestuurslid van het Verbond, formuleerde deze pretentie in een radio-toespraak op 12 april j.l. als volgt:

" Als men in één woord wil weten, wat het humanisme
"is en wil, dan kan men het noch korter, noch beter
"zeggen dan met de woorden: het gaat om de mens. Om
"iedere mens, om de mens als zodanig, om het mense-
"lijke in de mens. Er zijn allerlei instanties en insti-
"tuten die bepaalde diensten verrichten, die voor de
"mens van groot belang zijn... Maar als men zich af-
"vraagt, of enig instituut zorgt voor de mens, voor de
"buitenkerkelijke mens als zodanig, dan is dat noch de
"partij, noch de staat, noch de politie of de belasting
"dienst, noch de vakbeweging of de voetbalvereniging,
"noch zelfs de radio, de televisie of de pers. Daartoe
"is een eigen organisatie nodig, een eigen levensbe-
"schouwelijke gemeenschap, een eigen verbond".

" Het Humanistisch Verbond is na de laatste wereldoorlog opge-
"richt vanuit de behoefte aan buitenkerkelijk Nederland een "eigen
"gezicht" te geven, een eigen orgaan naast en tegenover de ver-
"schillende kerkgenootschappen. Het wil de buitenkerkelijke mens
"verlossen uit zijn positie van tweederangsburger en zijn daaruit
"voortvloeiend gevoel van minderwaardigheid en onmacht.

" Een bewust emancipatie-streven dus, naar binnen door bezin-
"ning, studie en verdieping omtrent de geestelijke waarden die de
"niet-godsdienstige mens kan opbrengen, naar buiten door het
"stichten van een veelomvattende organisatie, een eigen apparaat,
"dat in geestelijk, cultureel, maatschappelijk en pedagogisch op-
"zicht tegelijk samenbindend en representatief zou moeten worden
"voor het buitenkerkelijk volksdeel ten aanzien van de gehele Neder-
"landse samenleving.

" Discriminatie.

" In dit licht is het vanzelfsprekend en op zijn minst alleszins
"begrijpelijk, dat het H.V. vrijwel van het begin van zijn bestaan af
"niet nagelaten heeft met kracht te pleiten om erkenning en volledi-
"ge gelijkberechtiging naast en op hetzelfde niveau als de kerkge-
"nootschappen. In de eerste plaats uiteraard daar, waar het die ge-
"lijkstelling het meeste nodig heeft: bij de overheid. Even vanzelf-
"sprekend en begrijpelijk heeft het Verbond deze zowel principieel als
"praktisch wel zeer ingrijpende erkenning niet onmiddellijk en voor
"een groot deel ook op de dag van vandaag nog niet verworven. In
"onze verslaggeving van het laatstgehouden algemene congres te Rot-
"terdam (zie ons blad van 14 april) hebben wij aan deze in menig op-
"zicht onverkwikkelijke en voor beide "partijen" onbevredigende situa-
"tie uitvoerige aandacht geschonken.

" In het Humanistisch Verbond is men sterk geneigd hier van een
"democratisch ontoelaatbare en dus van immorele discriminatie te
"spreken. Men wijst daar op het feit van de feitelijke achterstand van
"het buitenkerkelijke volksdeel op vele levensgebieden, de noodsitua-
"tie waarin vele niet bij een kerkgenootschap aangesloten en zich be-
"vinden door het gemis van een op het eigen levensklimaat gerichte
"geestelijke en maatschappelijke welzijnszorg.

" Het H.V., aldus argumenteert men daar verder, is de enige met
"de kerkgenootschappen vergelijkbare organisatie, die deze leemte

"tracht te vullen en die over organen beschikt om - mits de
"aan gelijksoortige confessionele organisaties gegeven steun
"niet uitblijft - haar taak naar behoren te kunnen vervullen.
"De elasticiteit van zijn beginselverklaring, zijn principieel
"verdraagzaam karakter en zijn positief aansluiten op een his-
"torisch gevestigde Nederlandse cultuurtraditie zouden het Ver-
"bond ook levensbeschouwelijk gezien tot een uniek medium maken
"om een wezenlijke bijdrage te leveren aan een betere en mense-
"lijker samenleving."

De schrijver gaat vervolgens in op de reserves welke men van godsdien-
tige zijde tegenover het streven van het Verbond kan hebben en besluit dan
als volgt:

" En hoe die antwoorden ook luiden mogen, een schouderop-
"halend terzijde stellen van het vraagstuk door het verschijnsel
"van het georganiseerde ongodsdienstige humanisme als een
"q u a n t i t é négligeable te kwalificeren, is eenvoudig een
"belangrijke werkelijkheid negeren. Het aantal als zodanig in de
"ledenregisters van het H.V. ingeschreven aanhangers moge op
"het eerste gezicht misschien weinig indruk maken, van een
"q u a l i t é négligeable is, gezien de prestaties en de in-
"vloed van dit aantal, reeds lang geen sprake meer."

Een Humanistische zuil?

De hoofdredacteur van De Leeuwarder Courant, de Heer Piebinga schrijft
in zijn blad van 4 mei het volgende:

" De nieuwste zuil.

" Geen levensbeschouwelijke richting in Nederland die meer klaagt
"over de verzuiling, die feller de schotjesgeest kritiseert, en
"die met meer ironie het vaderlandse sectarisme overlaadt dan het
"Humanistisch Verbond. Geen groepering die met meer animo bezig
"is een "zuil" te worden, die ijveriger overal zijn eigen schotjes
"wil oprichten en zich spoediger tot een in het nationale leven
"erkende secte wil organiseren dan juist het Hum. Verbond. Dit
"Verbond klaagt over voortdurende achteruitstelling in de radio
"en vecht voor eigen zendtijd, het heeft pas het eerste humanis-
"tische bejaardenhuis geopend, het wil de openbare school tot
"zijn richtingsschool maken, het heeft in Sneek op eigen houtje een
"dodenherdenking georganiseerd, enz. Altezamen waarschijnlijk nog
"maar een begin van de verzuiling die ons van deze kring uit te
"wachten staat.

" Misschien zijn enkele vragen hier op hun plaats. Waarom is men
"van humanistische zijde toch niet tevreden met de veelheid van
"algemene, openbare en neutrale instituten, die ons land in grote
"verscheidenheid kent en die niet een althans uiterlijk zichtbaar
"richtingbordje meedragen? Waarom moet men zich in deze kring toch
"steeds zo verbeteren afzetten tegen de prot.-christelijken en de
"rooms-katholieken? Waarom moet men in korte tijd alles voor zich
"weten te verwerven (met staatssteun!) wat deze groeperingen in
"anderhalve eeuw uit eigen initiatief tot stand hebben weten te
"brengen?

"Waarom trouwens wil deze jonge groepering die nog zo vaag en onbelijnd in haar doelstelling en beginselverklaring is, zich toch zo hartstochtelijk graag naar buiten begeven, in plaats van dat zij zich eerst op de consolidering naar binnen richt? Waar-aan ontleent zij, met haar elfduizend leden, toch eigenlijk het recht om voor alle buitenkerkelijken te spreken? Laat zij eerst door eigen kracht meer historie gaan maken, alvorens als zuil in het Nederlandse pilarenkwartet te willen worden opgenomen."

Wij vestigen de aandacht erop, dat de voorzitter van het Humanistisch Verbond, Dr. J.P. van Praag, in Mens en Wereld van 9 mei jl. een artikel schreef over Humanisme en Verzuiling.

-0-

Nog enkele publicaties over het congres van het Humanistisch Verbond.

Van de hand van dezelfde Heer W. Engelen, die wij hiervoor noemden, verscheen in Het Arnhems Dagblad en in De Gelderlander, beiden van 14 april een uitvoerig verslag van het congres. Wij nemen van dit verslag het laatste stuk voor U over. De titel van het artikel was:

"Heroriëntering houding t.o.v. humanisten gewenst".

Interne vraagstukken.

"Ondanks de sfeer van strijdbaarheid naar buiten, die dit congres karakteriseerde, kwamen ook vraagstukken van beginsel en intern beleid uitvoerig en dikwijls niet minder fel aan de orde. Het hoofdbestuur, bij monde van de voorzitter, zag zich meer-malen gedwongen zijn beleid te verdedigen tegen enkele frontale aanvallen. Laat het Verbond niet al te dikwijls het beginsel op de achtergrond terwille van een bepaalde tactiek, die tot ontoelaatbaar conformisme neigt en offert men soms niet een principieel standpunt op, bijvoorbeeld om het verwerven van subsidies van de overheid gemakkelijker te maken? Waar blijft het eigen geluid ten aanzien van politieke vraagstukken bijvoorbeeld met betrekking tot Indonesië en de toekomst van Nieuw-Guinea? Worden de humanisten door het overstelpende praktische werk, dat zij op zich genomen hebben en dat zich steeds meer uitbreidt, niet wezenlijk belemmerd in hun persoonlijke bezinning? De humanisten richten militaire tehuizen en tehuizen voor ouden van dagen op voor eigen geestverwanten; is dat geen verloochening van hun principiële strijd tegen de verzuiling van de Nederlandse samenleving? Hoe staat het met de verhouding van het Humanistisch Verbond tegenover de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming en de vraagstukken rond sexualiteit, geboorteregeling en bevolkingspolitiek in het algemeen? Over dit alles en nog veel meer is breed en diepgaand gediscussieerd in een mate, die het ons thans onmogelijk maakt in het kader van dit verslag meer daarover te zeggen dan een enkelvoudige aanduiding van het besprokene. Het zijn veelal vraagstukken, die ook de belangstellende buitenstaander in hoge mate interesseren, al was het alleen maar, omdat dezelfde problemen voor een groot deel - zij het dan soms in ander verband en uiteraard vanuit een ander uitgangspunt - ook in katholieke en reformatische kring leven.

" Persoonlijke ontmoeting.

" Deze laatste constatering brengt ons tot een gedachte, "die wel niet nieuw is, maar toch belangrijk genoeg om steeds "herhaald te worden. Men kan zich niet onttrekken aan de in- "druk, dat een beweging als het Humanistisch Verbond van de "ene kant in niet onbelangrijke mate appelleert aan de overtui- "ging, de gevoelens en de vraagstukken van een deel van het "Nederlandse volk en in bepaalde opzichten ook van ons allen, "terwijl zij van de andere kant door allerlei factoren een vreemd "element in de vaderlandse samenleving blijft - vreemd in deze "zin, dat deze humanisten onder ons zijn, terwijl wij eigenlijk "niet goed raad met hen weten.

" Het typerende daarbij is, dat de persoonlijke ontmoeting als "persoonlijke ontmoeting, nauwelijks een probleem is, terwijl het "organisatorisch treffen" ternauwernood een elkaar treffen, laat "staan een elkaar verstaan kan worden genoemd. Er is een tijd ge- "weest - nog niet zó lang geleden - dat in een emotionele sfeer "de strijd door rijp en groen tegen elkaar op alle punten, die "zich daarvoor schenen te lenen, met wapens van allerlei soort "gevoerd werd.

" Nu na de stilte van de laatste jaren wellicht een nieuwe "storm dreigt te gaan ontsteken, geloven wij, dat er een dwingen- "de aanleiding is om ons opnieuw te bezinnen - niet door onze "posities te verdoezelen of prijs te geven, noch door die van de "ander te verdonkeremanen of tendentieus te chargeren, maar door "een oprecht en kritisch hernemen van de lijn die, zij het dan met "de onvermijdelijke kronkels en knopen, ons moet brengen tot dat "punt van ontmoeting, waarderend verstaan en royale krachtmeting "tegelijk, waar het Nederlandse volk als verdraagzaam en principi- "eel -denkend volk recht op heeft.

De Volkskrant van 17 april schrijft:

" Het dertiende congres van het Humanistisch Verbond is in "het jongste weekeinde in Rotterdam gehouden. Een van de meest "opvallende feiten met betrekking tot het Humanistisch Verbond "is wel dat het ledental nu al enige jaren tussen de 11 en 12 "duizend schommelt; men spreekt nog wel van een mogelijke uit- "groei tot 50.000 leden, maar sommigen achten de mogelijkheden "met 20.000 uitgeput. Dit feit is wel van belang, wanneer het "Humanistisch Verbond zich wil doen beschouwen als vertegenwoor- "diger van de onkerkelijken zonder meer. Het aantal plaatselijke "gemeenschappen beweegt zich rond de 75; die van Amsterdam is de "grootste, en daarna komt niet Rotterdam, maar Den Haag (zeker "met omstreken).

" Als gesprekspartner blijft het Humanistisch Verbond echter "door het gehalte van zijn leden volop zijn betekenis behouden. "Ook behoudt het zijn geestelijke beweeglijkheid en tracht het de "mensen tot nadenken te brengen, ook in contact met het wereld- "Humanisme door zijn lidmaatschap van de International Humanist "and Ethical Union, een zeer losse, door de Unesco erkende orga- "nisatie. Deze heeft nog pas een Essay-contest uitgeschreven voor

"mensen van onder de 35 jaar, met een hoofdprijs van 300 dollar, "waarin de betekenis van het humanisme als levenshouding en als "basis van het zedelijke leven moet worden behandeld."

-o-

De luisterkring in de Pers.

Als gevolg van de persconferentie van het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond en van het Gewest Emmen is de luisterkring in zeer veel Nederlandse bladen ter sprake gekomen. De Groene van 18 april zei er o.m. het volgende over:

" Evenals soortgelijke luisteraarsverenigingen in het buitenland streeft de Humanistische Luisterkring er niet naar een "nieuwe "omroeporganisatie" te worden. Zij streeft, in tegenstelling tot de buitenlandse verenigingen, ook niet naar verandering van de structuur van dit bestel - het Humanistisch Verbond heeft zich hierover, in een op het in 1948 te Utrecht gehouden congres aangenomen resolutie, wel uitgelaten - maar "wil slechts verwerving van "humanistische zendtijd" naast de "kerkelijke zendtijd". Omdat wij het triest vinden dat hier, in een "land met een rijke traditie van tolerantie, naar gestreefd moet "worden, willen wij de oproep gaarne ondersteunen. Waarbij wij dan "toch nog wel even willen opmerken dat het gebrek aan uitingsmogelijkheden voor minderheden, politieke en levensbeschouwelijke, "helaas inhaerent is aan de structuur van de Nederlandse omroep "zoals deze door de ontworpen wet bekrachtigd dreigt te worden. "Het adres van de Humanistische Luisterkring: Oudegracht 152, "Utrecht."

-o-

Ds. Kalf te Lisse.

Ds. Kalf sprak ditmaal te Lisse. Het Haarlems Dagblad van 29 april gaf er het volgende verslagje van:

" Maandagavond hield de Nederlandse Christen Vrouwenbond in "de "Witte Zwaan" een ledenvergadering, waarin Ds. H.S.J. Kalf, "Hervormd predikant uit Bennebroek een lezing hield met als onderwerp "De vijand op pantoffels". Nadat een koortje enige liederen had gezongen betoogde Ds. Kalf, dat het humanisme de "vijand op pantoffels" is. Het humanisme is sterk toenemend. Was het "voor de oorlog iets wat meer leefde bij de intellectuelen, thans "vindt het ook ingang bij de gewone mensen uit de verschillende "bevolkingsgroepen. De aanhangers van het humanisme kenmerken "zich door hulpvaardigheid en het betonen van volstrekte naastenliefde. Wij kunnen, aldus spreker, onze naaste eerst liefhebben "als we Christus liefhebben, anders heeft liefde geen inhoud. De "humanist zoekt het enig goede niet bij en in Christus maar in de "mens. Er is niets bij de humanist wat boven de mens uitgaat; de "mens is het hoogste. Deze gedachte sluipt ook de gelederen der

"christenheid binnen . Spreker noemde het humanisme gevaarlijk.
"Onze roeping is om het humanisme in alles te onderkennen en
"daartegen te strijden."

-0-

Moeilijkheden te Sneek om de dodenherdenking.

De Friese Koerier van 5 mei geeft in de rubriek Kort Commentaar onder het opschrift "Jammer" de volgende beschouwing:

" De afdeling Sneek van het Humanistisch Verbond heeft het
"nodig gevonden op eigen houtje een dodenherdenking te organi-
"seren. De Sneker humanisten zijn namelijk van mening, dat zij on-
"voldoende erkend worden, doordat zij niet eens in de drie jaar
"een spreker voor de officiële herdenking mogen leveren. Dat
"nemen zij niet meer en daarom hebben zij dit jaar zelf de doden
"herdacht, een dag eerder dan alle andere Nederlanders.

" Wij vinden dit een houding, die het humanisme onwaardig is.
"Juist de humanisten, die altijd hebben te vechten tegen de kwa-
"lijke gevolgen der verzuiling in ons land, zouden behoren te
"weten, dat zij zelf die verzuiling niet in de hand moeten wer-
"ken. Dat is punt één.

" Maar veel belangrijker is nog, dat de Sneker humanisten ten
"enemmale het karakter van de dodenherdenking hebben miskend.
"Het doet er helemáál niet toe, wie er op 4 mei een herdenkings-
"rede houdt. Juist op die avond herinneren wij ons met schaamte,
"hoe eensgezind wij waren tussen 1940 en 1945. Juist op die avond
"willen wij opnieuw in eensgezindheid hen herdenken, die ons dat
"herdenken mogelijk hebben gemaakt. En daarbij is het volmaakt on-
"verschillig of wij luisteren naar de pastoor, de dominee of de
"georganiseerde ongelovige.

" Naar ons besef hebben de Sneker humanisten een stap gedaan,
"die zij zullen betreuren, als zij er langer over nadenken. Wij
"hopen, dat zij van de dwalingen huns weegs terugkeren en zich
"aansluiten in eensgezindheid bij alle anderen, die willen pro-
"beren enkele waarden die de moeite van de strijd waard waren,
"levend te houden."

De voorzitter van de Gemeenschap Sneek, de Heer H. Jonker, schreef daarop in De Friese Koerier van 13 mei het volgende ingezonden stuk (dat in verkorte vorm is opgenomen) :

" De schrijver van het "kort commentaar" is blijkbaar geheel
"onkundig van de voorgeschiedenis der feiten in Sneek en heeft
"het ook niet de moeite waard geacht daarnaar te informeren. Mag
"ik voor de lezers van dit blad de gang van zaken eens uiteen-
"zetten?

" Reeds enige jaren achter elkaar houdt de Gemeenschap Sneek
"van het Humanistisch Verbond op de zondag het dichtst bij de 5de
"mei liggende een maandelijksse bijeenkomst waar de doden herdacht
"worden. Wordt er in alle kerken op die zondag niet elke keer
"door de dominee hetzelfde gedaan?

" De 5-mei-commissie vond het niet nodig om in al die jaren
"na de oorlog eens een buitenkerkelijke aan het woord te laten.
"Ook de Sneker muziekvereniging kwam niet aan bod; die voelde
"zich daardoor achteruitgesteld. Het bestuur zond een ingezonden
"stuk in "De Sneker" en vroeg om adhaesie, waar wij prompt op in-
"gingen. De ontstane discussie had tot gevolg dat wij van het 5-
"mei-comité de toezegging kregen dat iemand van ons Verbond mocht
"spreken, mits dit een representatieve figuur was. Ik heb hen
"toen gevraagd of Dr. Stuiveling wel representatief genoeg was.
"Hiertegen maakten ze geen bezwaar als wij de kosten voor onze re-
"kening wilden nemen. In 1957 kregen we dus naast een gereformeer-
"de spreker een Humanist. Meestal hadden we in Sneek naast de
"burgemeester twee sprekers. Dus zes in drie jaar.
"

" In veertien jaar tijds hebben we dus éénmaal een Humanist mogen
"horen. In mei 1958 heeft ons bestuur een brief gericht aan het
"5-mei-comité met verzoek te mogen vernemen of wij voor 1959 weer
"aan de beurt waren, dit in verband met het uitnodigen van een re-
"presentatieve figuur uit onze kring. We kregen geen antwoord. In
"februari j.l. heeft onze secretaris contact gezocht met de secre-
"taris van het comité. Deze wist van niets. De voorzitter deelde
"mede dat men nog niet vergaderd had en wilde graag weten welke
"spreker wij op het oog hadden. Daarna hoorden wij niets meer tot
"op de avond van de dertigste april nadat wij onze advertentie had-
"den opgegeven.

" En nu nog een vraag aan de Heer Ten C. Doet het er helemaal
"niets toe wie er op 4 mei een dodenherdenkingsrede uitspreekt?
"Hebt U zo weinig eerbied voor de gevallen dat U met hun heilig-
"ste levensovertuiging helemaal geen rekening wilt houden? Voor
"het geval U hervormd of gereformeerd bent laat het U dan koud of
"er bij een lieve dode bijv. een rooms-katholiek priester de mis
"leidt? Of zou een katholiek er helemaal geen bezwaar meer tegen
"maken dat een gereformeerde dominee de begrafenisdienst in de ka-
"tholieke kerk voorgaat? Ik wrijf mijn ogen uit bij deze mogelijkheid.
"Mogen wij werkelijk veronderstellen dat een gereformeerde dominee
"de begrafenis van een Humanist kan leiden en dan spreken in de
"geest van de overledene?

" Geachte lezer, neemt U van mij een goede raad aan. Bezint eer
"gij begint en oordeelt niet voor gij grondig op de hoogte bent van
"het hoe en waarom en luister niet naar het domme gezwets van de
"Heer Ten C.

Daarop schreef de Heer Fedde Schurer in De Friese Koerier, eveneens
van 13 mei, een antwoord, dat te lang is om hier geheel weer te geven. Wij
volstaan met het slot van dit artikel.

" Voor "ALLERHEILIGSTE LEVENSOVERTUIGING;" vooral wanneer
"die met pathos bij een twist in het geding wordt gebracht, ben
"ik uiteraard huiverig. Onze gevoelens van nationale eenheid
"wil ik liever niet heilig noemen; wel acht ik ze waardevol ge-
"noeg om met klem te waarschuwen tegen hun vernietiging door
"bepaalde intellectualistische pretenties.

" Verder meen ik in alle ootmoed de Sneker Humanisten op
"het hart te moeten drukken er voor te waken dat zij niet door
"al te ongeduldig dringen hun beweging in discrediet brengen.
"Het Humanistisch Verbond kan een betekenisvolle bijdrage leve-
"ren tot het geestelijk leven van Nederland, en het doet dat on-
"getwijfeld. Maar die functie komt in gevaar, wanneer bepaalde
"afdelingen op begraafplaatsen luidruchtig gaan dringen om er-
"kenning, liefst erkenning op het plan van een kerk of een gees-
"telijke secte. Daar is het Verbond niet mee gediend, en de natio-
"nale verbondenheid wordt er ernstig door bedreigd. Men moet niet
"zo gauw denken dat men achteruitgezet en miskend wordt. En boven-
"dien, een nationale dodenherdeking is geen debatavond en geen
"levensbeschouwelijke bazar.

" De lezer houde mij ten goede dat ik meende deze dingen in deze
"persoonlijke toon te moeten schrijven. Niet omdat de Heer Ten Cate
"niet in staat zou wezen zijn eigen boontjes te doppen, maar omdat
"ik deze gelegenheid wilde benutten om duidelijk te laten blijken
"dat ik zijn "dom gezwets" (zie de Sneker publicatie), als de uiting
"van een gewond Nederlands hart volgaarne tot het mijne maak."

De Leeuwarder Courant van 4 mei schreef ook het een en ander over het
voorval te Sneek en zegt, dat het weinig ter zake doet wie de grootste
schuld draagt. De gang van zaken op zichzelf is betreurenswaard, zegt het
blad.

-o-

Subsidie wel en wee.

In Bolsward gaf het subsidie aan het Humanistisch Thuisfront nog even
aanleiding tot een fel debat in de Raad. De Leeuwarder Courant van 1 mei
schrijft het volgende er over:

" Tot na middernacht was de raad het over verschillende zaken
"wonderwel eens. Toen stak er ineens een vrij fel debat op over de
"subsidie aan het Humanistisch Thuisfront. B. en W. wilden ook
"dit jaar f.25.-- geven, een bedrag dat de raad ook het vorige
"jaar had gegeven. De K.V.P. wilde op principiële gronden, daar
"het Humanistisch Verbond atheïstische propaganda zou voeren, dit
"bedrag schrappen. De meerderheid van B. en W. nam deze suggestie
"over. De minderheid, weth. J. Visser (Arb.), verzette zich hier-
"tegen en noemde het een ernstige discriminatie. De A.R. kwam toen
"bij monde van A. van der Hauw met het voorstel dan een evenredig
"aantal guldens te geven met het aantal tehuizen als maatstaf. Dit
"vond instemming en zo kreeg het Humanistisch Thuisfront toch nog
"f. 7.--, ook met steun van de K.V.P.

Ook in Rijswijk kwam subsidie aan het Humanistisch Thuisfront weer ter
sprake. Het Haags Dagblad van 1 mei j.l. schreef er het volgende over:

" Om even voor middernacht zijn donderdagavond laat de gemeente-
"begroting en de bedrijfsbegrotingen voor 1959 door de Rijswijkse Raad
"na twee avonden vergaderen vastgesteld. De begrotingsbehandeling

"bracht de tweede avond een complete verrassing, toen de K.V.P.-
"fractieleider, Drs. M.J.A. Camps, bij de bespreking van subsidies
"voor militaire tehuizen verklaarde, dat zijn fractie in de toe-
"komst welwillend zou staan tegenover een subsidie-aanvraag van
"het Humanistisch Thuisfront. Daarmee werd de strijdbijl over een bij
"elke begrotingsbehandeling weerkerend punt van heftige discussie
"ten dele begraven. Niet helemaal, want de Heren Richter (CHU) en
"Groen (AR) verklaarden zich namens hun fracties principieel nog
"altijd tegen elke vorm van steun aan humanistische activiteiten.

" De wijziging van het katholieke standpunt baseerde de Heer
"Camps op de overweging, dat er op het ogenblik in Rijswijk groter
"groeperingen zijn dan voorheen, die hun kinderen in militaire
"dienst van humanistische verzorging verzekerd willen zien. Hoe-
"wel hij om die reden een subsidieverzoek welwillend tegemoet wilde
"treden, meende hij, dat deze houding nog geen instemming met het
"humanisme inhield. Namens de P.v.d.A.-fractie, bij alle vroegere
"debatten over deze zaak vurig pleiter voor subsidie aan het Thuis-
"front, betuigde de Heer J. van Dijk zijn waardering voor het stand-
"punt van de Heer Camps. Hij dacht dat er nu bij een komend verzoek
"om subsidie wel een meerderheid voor een dergelijk voorstel te vin-
"den zou zijn. Ook de Heer Buyn (VVD) sprak zijn waardering uit.

=====